

dövas**tidning** 7:2012

Dövblinda fotograferar
Lars Lindberg engagerar
Fröken Julie fascinerar

Smart TV inte alltid smart

Tjocka och platta TV-apparater, smarta och traditionella mobiler... Allt detta har man redan hört. Men nu pratar man också om smart TV. En sådan teve har internetanslutning. Man behöver alltså inte längre koppla sin dator till TV:n för att kolla på webb-TV. Smarta TV-apparater är fortfarande dyrare än "vanlig" platt-TV, som inte har internet. Men priserna lär sjunka drastiskt inom kort. För inte så länge sedan var platta dator- och TV-skärmar lyxvaror. Det som är fantastiskt med en smart TV, förutom att den har webbläsare, är att man kan hyra film hemma. Men om man vill kolla på en svensk film, kan man vara säker på att svenska undertexter finns som tillval? Min kollega, Tomas Lagergren, har testat åtta video-on-demand (VOD)-tjänster. Vad kom han fram till? Jo, man kan säga att smart TV inte alltid är smart. Läs mer på sidorna 10-11. VOD är inte bara för TV utan kan också många gånger gå att kolla i en surfplatta, smart mobil och dator.

Jag är glad över att kunna berätta att vi har infört en ny vinjett i papperstidningen: Folk i farten. På den avdelningen skriver vi om människor som gör något annorlunda, fyller jämna år, firar guldbrylllop... I det här numret skriver vi om Jan Harrysson som verkligen lever upp till titeln "Folk i farten". Han skejtar nämligen. Och så träffar vi Regina Hallbom som blir 50 den 13 november. Känner du någon som är värd att uppmärksammas i tidningen, varit gift i 50 år, fått tvillingar eller trillingar...? Tipsa oss på redaktionen@dovastidning.se! Märk "Folk i farten" i ämnesraden.

Taktila foton. Hur är det möjligt? Projektet "Taktil foto", som Förbundet Sveriges Dövblinda och fotograf Truls Nord står bakom, försöker ta fram taktila fotografier som är så bra att blinda och synskadade i hela världen kan ha nytta av dem i framtiden (läs mer på sid. 14-15). Verkligen spännande. Vi på DT kommer att återkomma i det här ämnet och se hur det gått för projektet, som är tre år långt.

Trevlig läsning!

NICLAS MARTINSSON
REDAKTÖR

Redaktionen tycker till

Kreativa dövföreningar. I en tid då många dövföreningar har färre aktiviteter och medlemmar än tidigare hör Stockholms Dövas Förening till undantagen. SDF har, tvärtom, allt fler medlemmar och deras Dövas hus sjuder av liv och rörelse. Självklart har de fått en del gratis i och med att de ligger i den ständigt växande huvudstaden. Hur som helst måste SDF få beröm för att vara en kreativ förening. Som när de hade ett spökhuss under Halloweenhelgen. Läskiga typer stod och gömde sig i Dövas hus källare och skrämde besökare. Inte i samma klass som Gröna Lunds eller Lisebergs spökhuss. Men ändå ett högkvalitativt sådant. Spöken avgör naturligtvis inte dövrörelsens framtid. Men om en dövförening ska vara fortsatt attraktiv tror vi att man måste våga tänka utanför boxen och göra mer än att ha traditionella pubaftnar, fikaträffar och föreningsmöten.

Stockholm Dövas Förening igen. SDF:s sociala företag, Händer för alla, lades ner i oktober (läs mer på sid. 6). Detta efter att verksamheten varit igång i endast tio månader. Visserligen måste en dövförening våga testa sig fram och se om något fungerar och kan inte gå back hur länge som helst. Men när man startar ett företag måste man ha tålamod den första tiden. Hundår, brukar man säga. Synd att SDF inte visat samma tålamod. Många döva står långt utanför arbetsmarknaden. Teckenspråkiga sociala företag är därför värdefulla för dem. Vi får hoppas att det bildas fler sådana framöver.

TIDSKRIFT FÖR SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND

Nr 7/2012

Fredrik Schreiber gav ut det första numret av DT i Lund den 6 juni 1891 med skraddaren Ola Zommarin som förläggare.

Manusstopp:
Nr 8: 30 nov

Utgivning:
20 dec

REDAKTION:

Dövas Tidning, SDR
Förmansvägen 2, 6 tr
117 43 Stockholm
redaktionen@dovastidning.se
Ansvarig utgivare: Helena Fremnell
Redaktör för DT: Niclas Martinsson
0738 333 060 (sms/3G)
niclas.martinsson@dovastidning.se
Redaktör dovastidning.se:
Tomas Lagergren, 0735 130 199 (sms/3G)
tomas.lagergren@dovastidning.se
Layout: Annalena Caffa, zoor.se

Facebook: facebook.com/dovastidning
Twitter: @DovasTidning

PRENUMERATION:

medlem@sdr.org eller
Bildtel:
agneta.skagerstrand@sip.omnitor.se
SDR, Agneta Skagerstrand
Box 300
793 27 Leksand

Prenumerationspris: 300 kr/år
Utebliven tidning:
kontakta medlem@sdr.org

ANNONSER:

Bokas och lämnas till:
sdrannons@sdrf.se
Tel: 0506-300 58
Skaraborg och Värmland:
Tel: 0506-301 76
Förenings- och internannonser
bokas och lämnas till:
redaktionen@dovastidning.se
Upplaga: 5800 ex
Tryck: Carlshamn Tryck & Media ab
ISSN 1402-1978

www.dovastidning.se

I KORTHET

4

NYHETER

5

SIGNERAT:
YLVA BJÖRKLUND

7

DOVASTIDNING.SE

8

TEST: VIDEO-
ON-DEMAND

10

RECENSION:
FRÖKEN JULIE

12

TAKTIL
FOTO

14

PORTRÄTT:
LARS LINDBERG

16

FOLK
I FARTEN

18

FÖRBUNDS-
NYTT

20

UNG

22

KRÖNIKA

24

• Tsp-app nu även för Ipad

I våras släpptes Stockholm universitets app "Svenskt teckenspråkslexikon" för Iphone. Den blev en succé och hade i september nästan 11000 nedladdningar. Appen får dessutom högt betyg av användarna: 4,5 av 5. I oktober släppte tecken-språksavdelningen vid Stockholms universitet dessutom en Ipad-version av Svenskt tecken-språkslexikon. Sedan starten på 1990-talet har universitetet dokumenterat 15.000 tecken.

10 000

tecken per land har det kostnadsfria nät-baserade teckenspråkslexikonet Spread the Sign som mål. Spread the Sign är en produkt från Europeiskt Teckenspråkscenter i Örebro. De arbetar även för att ha över 50 nationella teckenspråk i sitt utbud senast år 2015.

• Testa din hörsel med app

Den 15 oktober var Hörselskadades Riksförbunds (HRF) app, Hörsestestaren, ute. På bara en vecka laddade över 15.000 personer ner den för att testa sin hörsel. Appen är för Android, Ipad och Iphone. "Ett enkelt hörseltest gör det lättare att undvika hälsorisker", säger HRF:s ordförande Jan-Peter Strömgren i ett pressmeddelande. Enligt HRF är nedsatt hörsel ett av våra största och snabbast växande folkhälsoproblem. Drygt 1,4 miljoner svenskar har svårt att höra. Cirka 800 000 av dem är i yrkesverksam ålder. Ett stort mörkertal finns. "Ofta märker vi inte själva när vi börjar höra dåligt eftersom hörselnedsättningen kommer smygande", säger Jan-Peter Strömgren. HRF har också sedan tidigare hörseltest på webben och i telefon. Mer information på www.horsestest.se

• Gallaudet-chef avstängd

Angela McCaskill, som har ansvar för mångfaldsfrågor vid Gallaudet-universitetet i Washington DC, har blivit avstängd från sitt arbete med lön. Detta efter att hon skrivit under en protestlista mot könsneutrala äktenskap i delstaten Maryland. Listan, som har över 200 000 namn, är till för att få politiker att ändra sig och ta tillbaka beslutet om att tillåta könsneutrala äktenskap. Gallaudets ledning vill ha tid på sig att undersöka om det Angela McCaskill gjort är förenligt med hennes jobb eller inte. Enligt CBS säger Angela McCaskill sig inte vara antigay i övrigt. Gallaudets beslut rönt uppmärksamhet i amerikanska medier och ledde till protester från båda sidorna, de som visade stöd för henne och de som ansåg att hon inte kunde fortsätta sitt jobb.

• Sven Bäckman avliden

Skidlegenden Sven Bäckman dog den 12 oktober. Han blev 87 år gammal. På 1940- och 50-talen var han med i fyra vinter-Deaflympics. Inte bara det, han var även med i skidlandskamperna mellan Finland, Norge och Sverige under den perioden. Den totala medaljskörden var 13 guld och 4 brons, uppger Urban Mesch, en välkänd dövidrottsprofil. Sven Bäckman var i många år en färgstark skidledare för både ungdomar och vuxna. Han utsågs till hedersledamot vid vinter-Deaflympics i Sundsvall 2003. Och så fick han också tända den deaflympiska elden under öppningsceremonin.

• Döva poliser i Mexiko

En grupp om 20 döva polisofficerare har hand om 230 övervakningskameror i den mexikanska staden, Oaxaca. Anledningen till att de anställdes är att de uppges vara extra duktiga på att uppmärksamma egendomligheter och förhindra eventuella brott i Oaxaca, som är en stor turistattraktion då den är listad som ett av Unesco-världsarven. Och de sägs även vara bra på att läsa läppar på avstånd, skriver Infosurhoy.

Textad teater snart i var mans ficka

I förra numret tog vi reda på när man skulle kunna titta på textad TV oavsett plattform. Svaret var "förhoppningsvis inom kort". Nu kollar vi hur den textade teatern har utvecklats sedan den introducerades för första gången 2002.

Stockholms stadsteater var först i landet med att införa textad teater. Då var året 2002. Det blev väldigt uppskattat av döva och hörselskadade besökare. Man hade en trådlös textdisplay i knät som visade två rader i taget.

Jan-Olof Bergold, ombudsman med ansvar för tillgänglig kultur vid Hörselskadades Riksförbund (HRF), går gärna på teater ett par gånger per säsong. För honom är textad teater ett måste eftersom enbart hörselslinga inte räcker. Han noterar att fler teaterhus i landet än Stockholms stadsteater numera erbjuder textad teater och att displayen har utvecklats en del. Nu kan den visa fyra rader.

– Jag tror att många fortfarande tycker att displayen kan bli än mer användarvänlig och lättare att hantera. Det kan vara jobbigt att hålla i den, följa texten och samtidigt se föreställningen, säger Jan-Olof Bergold.

På Stockholms stadsteater kan displayen dessutom fästas i ryggstödet framför på de flesta platser. DT:s genomgång visar att textade föreställningar endast erbjuds ett fåtal gånger per säsong. Ett undantag är Malmö Stadsteater (se här nedan).

Varför kan inte alla föreställningar textas?

– Först och främst finns inte underlaget. Det är orimligt att texta för ett fåtal. Att redigera och framföra texten är tidskrävande och därmed kostsamt. En redigering tar några dagar och framförandet tar föreställningstiden plus en och halv timme, säger Jakob Tigerschiöld vid Stockholms stadsteater.

Riksteatern håller nu i projektform på att testa appen Rikstext. Tanken är att döva och hörselskadade som vill se en pjäs textad ska kunna använda sin smartmobil eller surfplatta (Apple och Android) istället för en textdisplay. Till skillnad från Stockholms stadsteaters radiostyrda display har den färgade textremsor som talar för publiken om vems repliker det är på scenen. På Stockholms stadsteater kör man istället med initialer, till exempel "D: Jag drömmer om...". D står för Diana. Man gör så när det är flera personer på scenen, annars inte. Appen och den radiostyrda displayen har i övrigt något gemensamt; det är att någon måste sitta och få ut textremsor i rätt tid. Och båda två har också med ljudmarkeringar, till exempel "Telefonen ringer".

App-projektet pågår fram till sista maj nästa år. Enligt Linnéa Skog, projektkoordinator vid Riksteatern, är förhoppningen att tekniken kommer att leda till fler textade föreställningar i framtiden.

TEXT: NICLAS MARTINSSON

Dramaten i Stockholm

Alla pjäser som visas på stora och lilla scenen textas minst två gånger per uppsättning. "Det varierar en hel del. Vissa tillfällen har vi inte fler än två besökare som efterfrågar textning, men ibland kommer grupper på upp till 10-12", säger Erik Gripenholm, pressansvarig vid Dramaten. Om efterfrågan finns kan Dramaten texta mer än i dag, enligt honom. I år textas till exempel Fanny & Alexander.

Stockholms Stadsteater

I år är nittion utvalda pjäser tillgängliga för döva och hörselskadade teaterbesökare, till exempel West Side Story. Grundplaneringen är fyra textningstillfällen på varje uppsättning på stora scenen. Innan året är slut kommer stadsteatern att ha textat ungefär 50 föreställningar. Mellan sex och tio textdisplayanvändare per gång är normalt. "Men vi har under åren haft från 0 till 50", säger Jakob Tigerschiöld vid Stockholms stadsteater.

Göteborgs Stadsteater

Minst tre pjäser på Göteborgs stadsteater textas per år (två vid Göta-platsen och en på Backa Teater). "De föreställningar som är populära är det många som går på och tar del av textningen. På de som inte har samma breda intresse så är det färre", säger Ulrika Sonn, marknadschef vid Göteborgs stadsteater.

Malmö Stadsteater

Två uppsättningar har hittills textats med Riksteaterns app, Rikstext: Ingvar! och Bastard. Notabelt är att alla föreställningar av de två pjäserna textades. Planen är att i framtiden texta fyra olika pjäser under säsongen, enligt Jenny Månström vid Malmö Stadsteater.

Örebro länsteater

Trots att Örebro är Europas teckenspråkshuvudstad erbjuder Örebro Länsteater inte textad teater. "Vi har inte teknik för det. Däremot har vissa gästspel (från exempelvis Riksteatern) med sig sådan teknik när de spelar föreställningar hos oss", säger Pontus Olofsson, pressansvarig.

Händer för alla läggs ner

Nådde inte fram. Händer för alla hade dåligt kundunderlag.

Stockholms Dövas Förenings (SDF) sociala företag, Händer för alla, lade ner sin verksamhet redan efter tio månader. Anledningen var dåligt kundunderlag.

Händer för alla startades förra hösten men kom igång på riktigt vid årsskiftet. De erbjöd olika tjänster i servicebranschen, till exempel flyttstädning, fönsterputsning och trädgårdsskötsel. Den 24 oktober lade de ner sin verksamhet.

– Kundunderlaget är för dåligt. Därför får vi inte tillräckligt med intäkter, säger Jonas Brännvall, ordförande för Händer för alla.

I DT nummer 5 2012 sa arbets- och handledare, Ira Cokoris, att Händer för alla behövde fler fasta och återkommande kunder för att kunna gå runt. Företaget hade mest engångsuppdrag.

SDF hade ett tidsbegränsat ekonomiskt stöd till Händer för alla. När det visade sig att Händer för alla gick med förlust en längre tid, bestämde SDF:s styrelse att de inte kunde ge fortsatta bidrag till sitt sociala företag. Kostnaderna blev helt enkelt för stora i förhållande till intäkterna.

– Det var inte roligt att ta det här beslutet. Men vi blev tvungna, säger Jonas Brännvall.

Än så länge är Händer för alla vilande. Om det ska läggas ner helt eller återuppstå i någon form är inte klart i dagsläget.

Jonas Brännvall menar inte att skylla allt på Arbetsförmedlingen (AF). Han berättar dock att det har varit oklart vilka regler som gäller från AF:s sida. Först var det sagt att AF:s dövkonsulenter kunde hjälpa till med att ordna så att döva som deltog i Fas 3-programmet kunde jobba för Händer för alla. Men senare meddelade AF att det var de enskilda handläggarna som skulle sköta sådant, något som drog ut på tiden ytterligare. Sedan kan man fråga sig hur Händer för alla har marknadsfört sig, enligt Jonas Brännvall.

– Det har inte varit lätt för oss att sälja tjänster till teckenspråkiga personer. Man kan undra varför. Många kanske drar sig för att köpa tjänster av teckenspråkiga företagare, säger Jonas Brännvall.

Händer för alla hade två anställda och de slutade båda två.

TEXT: NICLAS MARTINSSON MONTAGE: TOMAS LAGERGREN

Hallå där...

... Jenny Nilsson, 25 år,
årets Schönströmstipendiat

Grattis till stipendiet! Hur känns det?

– Fantastiskt roligt!

Hur ska du använda de 25 000 kronorna du fått?

– Jag kommer att använda pengarna till min praktikperiod som jag har inom programmet. Praktiken ska vara inom internationell institution eller organisation som arbetar med mänskliga rättigheter. Det ska bli spännande att se hur arbetet ser ut i praktiken.

När tar du din masterexamen?

– Utbildningen är på två år (2014).

Du tog en fil.kand i Internationella relationer på Stockholms universitet och studerar nu mänskliga rättigheter. Är det en gren inom ämnet internationella relationer du vill satsa på i framtiden?

– Ja, mänskliga rättigheter är ett område som är mycket intressant och som jag vill fördjupa mig i.

Vad gör du om tio år?

– Jag hoppas att jag har fått arbeta internationellt kring mänskliga rättigheter, med olika organisationer som jobbar med t.ex. funktionshinderspolitik.

Lycka till!

–Tack!

Jenny Nilsson studerar masterutbildningen i mänskliga rättigheter på Göteborgs Universitet. För döva ungdomar ute i världen är hon mer känd som ordförande för World Federation for the deaf Youth Section, WFDYS.

Stiftelsen P Schönströms stipendium för studerande döv ungdom delas ut årligen. Det kan inte sökas. Stiftelsen utser själva vem som ska få det varje år. Läs mer om stipendiet på www.stiftelsenpschonstrom.se

TEXT: TOMAS LAGERGREN

Alla borde ha samma ögonkontakt som i Avatar

Har ni sett filmen Avatar? När marinsoldaten ska lära sig det blå folkets seder och bruk och tycker att hälsningsfrasen "I see you" är lite löjlig. Vaddå, skåda in i din själ? Bah! Men när han väl står där med folket runt omkring sig och upplever det för första gången så ser man hur kraften i frasen och ögonkontakten nästan knockar honom och han växer och vill mer än någonsin vara en del av det folket. Det är märkligt hur mycket bekräftelse som ryms i ett enda ögonkast, i att ha ögonkontakt med någon. Och är det inte det som är det allra häftigaste med teckenspråk? Att det liksom inte går att titta åt ett annat håll. Att man ser varandra.

Det är ibland fascinerande att se hörande gå sida vid sida eller sitta vid samma bord och prata med varandra men med blicken vandrando åt alla andra håll. Var är närvaron då? Bekräftelsen? Kanske borde den här världen lära av Avatar och hälsa genom att se varandra djupt i ögonen och säga – jag ser dig. För om världens alla (hörande) ledare faktiskt tittade varandra i ögonen innan de höjer vapnen skulle den här världen se helt annorlunda ut. Tänk om alla de var döva? Det borde vara tämligen svårt att starta ett krig eller att ens bråka med någon som liksom har tittat in i din själ. Den som någon gång lekt "arga leken" förstår vad jag menar, det slutar alltid med fniss-attacker oavsett hur arg man försöker vara.

Fast det kan förstås vara väldigt svårt också, och kräva lite mod det där med att se någon i ögonen. Speciellt om man är lite blyg inför någon. Eller om man precis har bråkat och vill säga förlåt. Det kostar på men man får så mycket mer tillbaka. Man får bekräftelse, och med tur kanske också lite fniss. Ibland är det till och med svårast att se den person i ögonen som man är mest intresserad av att lära känna, eller den man känner mest för.

Tekniken har, på något märkligt sätt, också gett lite mer bekräftelse och kärlek till den här världen även utan ögonkontakt. Är det lättare att skriva puss, kram och kärlek i ett sms eller i ett socialt medium jämfört med att se någon i ögonen och säga det rakt ut? Förmodligen. Det är också lättare att hålla kontakt med släkt och vänner som finns långt borta. På gott och ont ibland. För närvaron i de sociala medierna är ibland på bekostnad av den fysiska närvaron, och ögonkontakten, med kompisarna som sitter runt samma bord. Alla som varit på en middag där samtliga åtminstone en stund suttit med näsan i sin smarta mobil istället för att delta i diskussionen med sällskapet runt bordet räcker upp en hand. En, två, tre, fyra, fem... Ja, tänkte väl det.

Det skrivs så mycket i tidningarna om mobbing och hat i sociala medier men de ganska få gånger jag faktiskt klickar mig in på Facebook så ser jag bara kärlek och bekräftelse. Någon mobbing eller ens en elak kommentar, det har jag aldrig sett. Kanske det är bara så att det är jag som har världens finaste Facebookvänner? Bekräftelsen finns även i våra sociala medier, ett cybervärldens sätt att säga – jag ser dig när man inte har möjlighet till ögonkontakt.

Så, nu då, det här är en papperstidning men vad sjutton – vi provar. Jag ser dig. Arga leken börjar nu... Fniss!

Ylva Björklund

Ylva Björklund gillar sina arbetskamrater på Sensus Teckenspråk & Tillgänglighet, att dricka kanelte när hösten viner utanför fönstret och att Dövfilmfestival, som hon är med och arrangerar, genomförs för trettonde gången den 30 nov-1 dec.

● Dennis årets sociala entreprenör

Dennis Lennartsson som grundat Europeiskt teckenspråkscenter i Örebro har blivit utsedd till årets svenska sociala entreprenör. Han mottog priset av Prins Carl Philip under en konferens om samhällsentreprenad

vid Mittuniversitetet i Östersund. Europeiskt teckenspråkscenter erbjuder ett kostnadsfritt multinationellt teckenspråkslexikon i Spread the Sign. Juryns motivering är att den verksamhet som Spread the Sign har "karaktäriserades av hög social innovationsförmåga, att man skapat en etablerad verksamhet och omfattande globala nätverk".

DÖV KATTUNGE

Var finns du speciella person som har den kärlek min kattunge behöver?

Han är av rasen Norsk Skogskatt född 20100520 av meriterade föräldrar och friska linjer. Han är mycket kelig men leker också själv. Lugn och på samma gång överallt. Av mina 37 kattungar är han den goaste och roligaste. Jag önskar ett kärleksfullt hem åt en mycket speciell kattunge. Säljes kastrerad med stamtavla. 5000 kr till rätt person.

Carina Avenmark 070 471 02 01
WWW.ANSUS.SE

Vi bjuder på ett urval kortfattade nyheter som publicerats på vår webb: dovastidning.se
 Artiklarna finns i full version på sajten. Ha för vana att besöka den så missar du inget.

• Åsbacka flyttar till Örebro

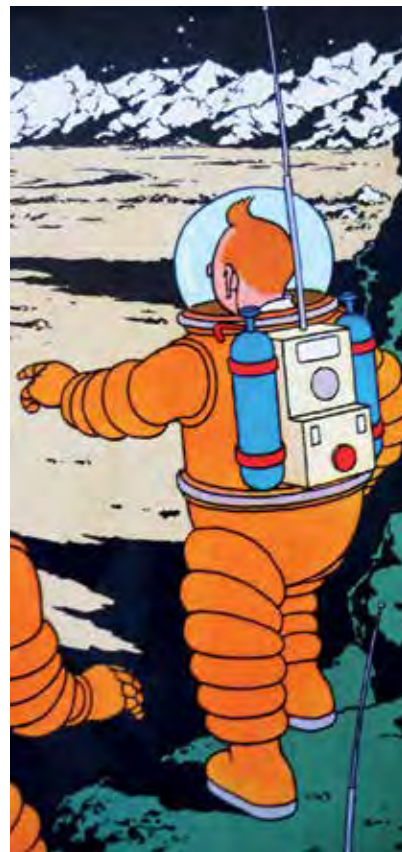
Åsbackaskolan i Gnesta är en skola för döva och hörselskadade elever som har ytterligare funktionsnedsättning. Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) har beslutat att flytta skolan till Örebro 2014. Anledningen är det minskade antalet elever. Enligt SPSM tros Åsbackaskolan ha tolv elever fördelade på tio årskurser 2014. För de få elever som går på Åsbacka ser SPSM ingen annan lösning för att de på längre sikt ska kunna fortsätta erbjuda en kvalitativ utbildningsmiljö. Skolan kommer att ligga i anslutande lokaler till Birgittaskolan i Örebro som är en regional specialskola för döva och hörselskadade. På Åsbackaskolan arbetar i dag 95 personer. Eftersom de är för många riskerar delar av personalen att bli av med jobbet de två kommande åren. SPSM hoppas att de som arbetar kvar väljer att följa med till Örebro eftersom de känner eleverna väl och har en särskild kompetens.

Sökord: åsbackaskolan

• Deaf Nation gjorde en Tintin

DT:s Niclas Martinsson har bloggat om två märkliga sammanträffanden. I slutet av september avslöjade DN att Tintin inte var välkommen på Kulturhusets barn- och ungdomsbibliotek. Tintinböckerna sades vara rasistiska. Nyheten väckte enorm uppmärksamhet. Felaktigt beslut, ansåg många. Deaf Nations frontfigur, Joel Barish, reser runt i världen och träffar en rad döva. Hans payoff är "Döva kan inte göra vad som helst". På en illustrationsbild stod han i centrum och tecknade "cannot". Sju barn flockades kring honom. Bilden väckte reaktioner. För det första var Joel Barish vit. För det andra var barnen underställda honom. Det ena barnet var en eskimå, det andra bar en asiatisk klotformad hatt... Och för det tredje var några av barnen i höjd med mannens könsorgan. De som blev upprörda över bilden menade att den var rasistisk och sexistisk. Deaf Nation bad om ursäkt och tog bort bilden.

Sökord: deaf nation

En teckenspråkig skola för dig, nära dig!

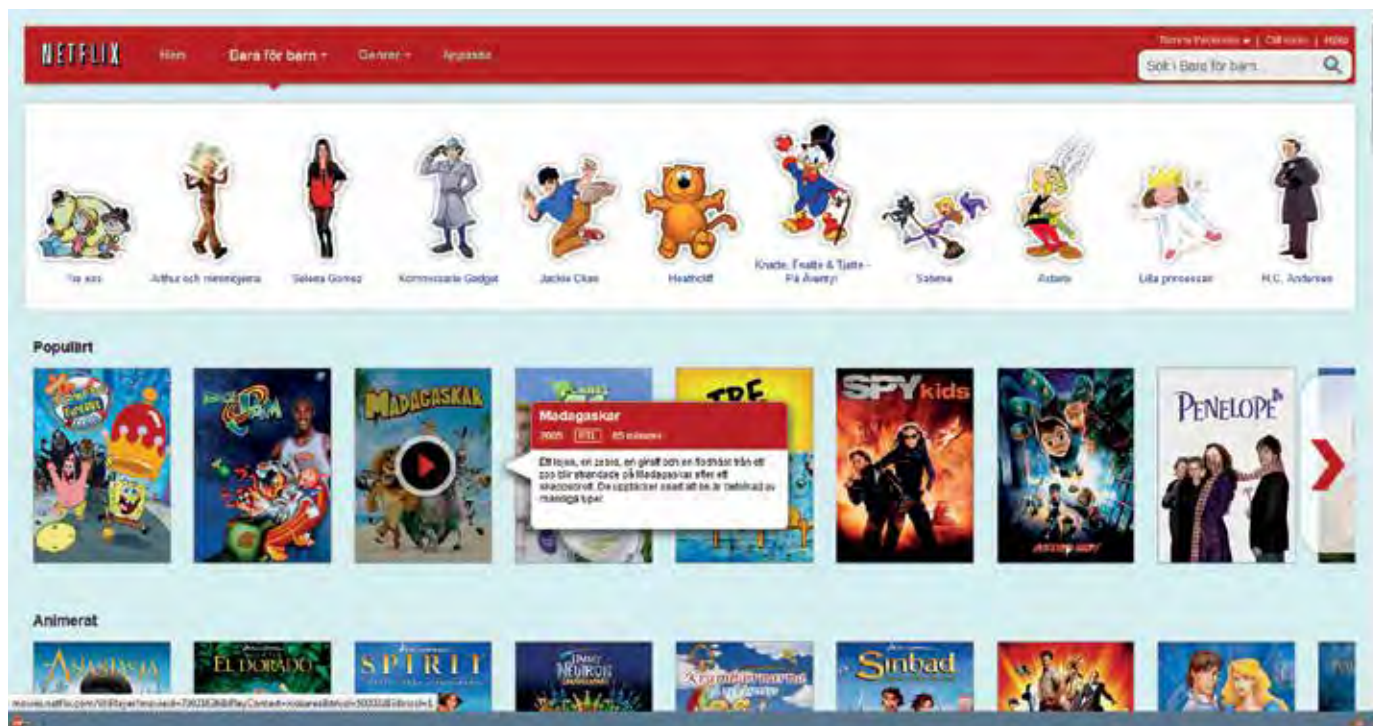
Mo Gård folkhögskola är en teckenspråkig folkhögskola och en mötesplats för gemenskap samt en vägvisare till större delaktighet i samhället.

I en inspirerande och social miljö erbjuder vi en individuellt anpassad utbildning för dig som är eller vill bli teckenspråkig. Vi vänder oss också till dig som använder anpassad kommunikation. Verksamheten bedrivs i form av dagfolkhögskola och finns idag på fyra platser: Stockholm, Göteborg, Finspång och Årarp.

Kontakta oss gärna om du vill veta mer om oss!

info@mogard.se | folkhogskola.mogard.se | 010-471 66 00

mo GÅRD

Netflix – vår nya videojätte?

Videojätten Netflix från USA har över 30 miljoner användare. Sedan oktober finns de i lilla Sverige som är det andra landet de etablerar sig utanför Nord- och Sydamerika. Netflix är extra intressant för döva då de tagit ett steg längre än sina konkurrenter på marknaden: I oktober nådde det amerikanska döv-förbundet, NAD och Netflix en historisk överenskommelse: I USA kommer de att texta allt senast 2014.

Det till de 48 miljoner döva och hörselskadade amerikaners stora glädje. I den federala domstolen i delstaten Massachusetts, skedde det historiska – de lämnade in en bindande försäkran om att garantera att hela Netflixs strömmande innehåll ska vara hundra procentigt textat senast år 2014.

Detta efter hårt arbete av många inblandade. Utöver NAD drog två döva privatpersoner, Megan Malzkuhn och Adam Jarashow, igång en aktion under hashtaggen #CaptionTHIS mot de stora mediebolagen i USA. #captionTHIS betyder fritt översatt ungefär "Texta det". De ville se en mer tillgänglig webb, som förutom text i varje film på Netflix också efterfrågade fler text i webb-tv-sändningar. Den är ofta bristfällig eller saknas helt.

Lagstiftningen är annorlunda än här i Sverige. De har AD*-lagen som ofta är användbar i olika sammanhang för döva. Men lagen var tandlös i detta fall, då lagen inte var uppdaterad mot dagens informationssamhälle, där bland annat webb-tv och webbaserade videobutiker av typen som just Netflix, uppstått.

Därför är den historiska överenskommelsen viktig – frågan är om deras konkurrenter följer efter? Det vet vi inte ännu.

En annan given fråga är:

Hur blir det med svenska Netflix, till exempel?

Rebecca Cruose på Netflix hälsade först att alla filmer och serier – till och med de som är producerade i Sverige – är textade på svenska.

"I vissa enskilda fall kan man även välja engelska undertexter", säger hon utan att kunna precisera vilka titlar det rör sig om. Någon förteckning över dem finns inte. Enligt henne får man istället kika på titel för titel.

Efter en koll på Netflix upptäckte DT att inte alla svenska filmer var textade.

Joris Evers, kommunikationschef på Netflix i USA beklagade det men låter hälsa:

– Vi arbetar hårt för att ge undertexter till så många filmer som möjligt, men vi lyckas inte alltid förvärva dem och har dessutom ibland inte rätt till det av rättighetsskäl. Men om du jämför Netflix med andra onlinebaserade videotjänster kommer du att hålla med om att vi har en mycket bättre täckning vad gäller undertexter och flexibilitet.

TEXT: TOMAS LAGERGREN

* AD = Americans with Disabilities Act. Lagen om för att skapa ett tydligt och omfattande förbud mot diskriminering på grund av funktionshinder. Den skrevs under av president George H.W. Bush 1990.

Läs mer: På nästa uppslag testar vi några videotjänster.

Med anledning av den historiska överenskommelsen mellan det amerikanska dövförbundet, NAD, och videotjänsten Netflix om att de ska texta allt senast 2014 och det faktum att Netflix nu expanderat till Sverige är det relevant med en koll över vilka video-on-demand-tjänster utöver nykomlingen Netflix som idag finns tillgängliga i Sverige. DT har gjort en snabbdykning och kollat upp tillgängligheten hos åtta videotjänster.

Redan nu kan vi konstatera: Ingen av dem hade undertext i precis alla filmer.

Var så god!

Abonnemangsbaserade:

Titlar (kan vara allt från filmer, tv-serier till dokumentärer)

Netflix

PRIS: 79 kr/mån

BINDNINGSTID: Ingen

BINDNINGSTID: Ingen uppgift

SVENSKA FILMER: Ingen uppgift

KOMMENTAR: En enkel tjänst som många nog kommer att ta till sig och använda sig av. Videospelaren har en mycket enkel layout. De har stuckit ut hakan rejält och säger sig jobba hårt för att få undertext i alla filmer. Men av utbudet svenska filmer är många inte textade. Dåligt. Vi förväntar oss en förändring så småningom. Priset 79 kr per månad avskräcker inte.

Filmnet

PRIS: 49 kr de tre första tre månaderna, därefter 129/månad

BINDNINGSTID: Ingen

ANTAL TITLAR: 1 950

SVENSKA FILMER: 200

KOMMENTAR: Sämsta abonnemangstjänsten. Knappt några andra svenska filmer har undertext. Sortimentet på 2000 filmer och serier duger inte heller, det är för få titlar. Därför är priset på 129 kr/mån efter tre månader rena ockerpriset.

Viaplay

PRIS: Varierar mellan 49-199 kr

BINDNINGSTID: Ingen

ANTAL TITLAR: 6 585

SVENSKA FILMER: 20

KOMMENTAR: Helt ok tjänst som har få svenska filmer. Det intressanta är att filmen "Allt om min buske" har text här, något Netflix inte har.

Voddler

(OBS: Abonnemang för äldre filmer och styckköp för nyare)

PRIS: 79 kr/månad eller 19-37 kr per film

BINDNINGSTID: Styckköp är tillgängliga i 24 timmar

ANTAL TITLAR: 4 700

SVENSKA FILMER: 200

KOMMENTAR: Tjänsten har en intressant funktion i videospelaren: man kan ändra storleken på texten och välja till/bort svart bakgrund till texten. Antalet titlar (4 700) gör så att man överlever när inte alla svenska filmer textas. Däremot lite kluven prissättning. Varför både styckköp och abonnemang? Och än konstigare – varför ha abonnemang när de nyare filmerna ska styckköpas?

Styckköpsbaserade:

SF Anytime

PRIS: 9-39 kr

HYRTID: 48 timmar

BINDNINGSTID: 4 300

SVENSKA FILMER: 200

KOMMENTAR: En etablerad tjänst i Sverige som nog är lite orolig över Netflix:s intåg. Videospelaren är bekväm och lätt att hantera. Ett minus: segt att surfa runt på hemsidan. Lätt att se om filmen i fråga har undertext eller inte. Men de är för få. Annars behändig tjänst.

Film2home.se

PRIS: 39 kr för nya filmer, 19-39 för äldre filmer

HYRTID: 48 timmar

BINDNINGSTID: 4 500

SVENSKA FILMER: ingen uppgift

KOMMENTAR: Håller inte måttet. Man kan inte få veta i förväg om filmen i fråga har svensk undertext eller inte. Man måste köpa grisen i säcken. Pengarna tillbaka, tack.

Cdon.com

PRIS: 19-39 kr

HYRTID: 24 timmar. 30 dagar när man köpt film

BINDNINGSTID: 6 303

SVENSKA FILMER: 371

KOMMENTAR: Antalet svenska filmer låter bra – på papperet. Sämre med antalet textade filmer. Lite krångligare att komma fram till video-on-demand för de har många andra saker de säljer, som musik och vitvaror (!). En av Sveriges populäraste webb-butiker. Dock kan de bättre när det gäller att skaffa undertext till sina streamade filmer.

Headweb

PRIS: 19-39 kr

HYRTID: 48 timmar

ANTAL TITLAR: 7 600

SVENSKA FILMER: 860

KOMMENTAR: Överlägset flest svenska titlar. Och sätter man sig och kollar på de textade filmerna är det lätt att komma igång. Men söker man på "svenska" i både ljud och text får man upp 80 titlar. Knappt 10 procent av de 860 titlar man uppgivit är svenska. Underkänt med råge. Synd, för tjänsten är faktiskt över genomsnittet i detta test, med sina 7 600 titlar.

TJÄNSTERNA ÄR TESTADE AV TOMAS LAGERGREN MED EN IMAC 27 TUM

BILD: STOCK.XCHNG FAKTA OM VOD-TJÄNSTER FRÅN DN

20% blir en helhet

Recension: Fröken Julie

I rollerna: Juli af Klintberg, Mette Marqvardsen och Robert Fransson

Regi: Bernard Cauchard

Manus: August Strindberg

Manuset är kraftigt komprimerat. Bara 20% är kvar. Musiken, de koreografiska inslagen, symbolerna och kroppsspråket står för resten. Till hundra procent? Faktiskt mer än 100 %. Man har knappast anledning att sucka över att Tyst Teater som så många andra teaterhus gör en tolkning av Strindbergs Fröken Julie.

Det är midsommarnatt runt 1890. Kokerskan Kristin (Juli af Klintberg) arbetar i grevens hushåll i Sörmland. Hon dukar omsorgsfullt inför middagen. Hennes fästman, Jean (Robert Fransson), är grevens stilige betjänt. Han undrar hur man tecknar spets. Man anar att han indirekt vill tala om för publiken att han är hörande. Regissören Bernard Cauchard bekräftar senare för DT att det är ett medvetet drag. Elegant gjort, eller bara en onödig information? Man fattar ändå snabbt att han är hörande.

Ganska snart dyker Fröken Julie (Mette Marqvardsen) upp och uppvaktar betjänten Jean. Något han går med på, och utnyttjar till sin fördel. Han, som vill öppna eget hotell, manipulerar henne. Fröken Julie som är uppfostrad att bete sig som en man är förvirrad då hon samtidigt förväntas vara en kvinna. Hon är inte heller alltid säker på vad hon vill. Det utvecklas till ett triangeldrama om kön, klass, makt och maktlöshet. Under hela pjäsen kastas man mellan fantasi och verklighet; en härlig blandning.

Robert Franssons teckenspråk är inte helt perfekt. Ändå förlåter man honom för detta. Hans koreografiska förmåga är djupt imponerande. Och hans komiska miner är underbara. Mette Marqvardsen hade en av huvudrollerna i Här kommer Pippi Långstrump, som hade premiär förra hösten. Innan detta tog hon en längre paus som skådespelare. Att se henne göra comeback i en föreställning för vuxna var därför synnerligen en trevlig nyhet. Hon var som klippt och skuren för rollen som Fröken Julie. Lång och vacker. Och hade klass. Juli af Klintberg tillhör toppskiktet i Sverige när det gäller att uttrycka sig på teckenspråk. Hon har, föga överraskande, lyckats med att kommunicera att Kristin är en enkel och religiös person.

Man kan dock reagera på vissa teckenval. De kan kanske uppfattas som alltför moderna. Till exempel "Hålla sig för skratt". Eller fanns det tecknet redan i slutet av 1800-talet?

Tyst Teaters version av Fröken Julie är endast fem kvart lång. Alldeles lagom. Stunder när det går långsamt finns dock. Det är som det ska vara.

Den föreställning som DT såg var ett genrep. Fröken Julie visas fram till 23 november.

TEXT: NICLAS MARTINSSON

Fröken Julie...

... är August Strindbergs mest spelade pjäs, enligt Ture Rangström, teaterchef vid Strindbergs intima teater i Stockholm. Man säger till och med att den är en av världens mest spelade pjäser. "Så gott som varje dag framförs dramat någonstans i världen", säger Ture Rangström.

Predikar för alla

Enock Gabriel Meyasi är dövpräst i Tanzania. Han kan inte bara predika för döva utan måste också ha gudstjänst för hörande.

Enock Gabriel Meyasi var på besök i Sverige i samband med Svenska kyrkans Världens fest i Malmö i september. Till vardags är han dövpräst i Moshi-församlingen, som är en del av den evangeliska lutheranska kyrkan i Tanzania. DT träffade honom för en pratstund. Han berättade att han inte började skolan förrän han var tolv år gammal. I skolan träffade han Gunilla Person, en mångårig biståndsarbetare i Tanzania. Hon undervisade om bibeln, blev så småningom hans mentor och uppmuntrade honom att bli präst.

Efter avslutade skolstudier började Enock jobba på Mwanga School for the Deaf. Där såg han att många döva inte gick i kyrkan efter skolan. Eftersom inga gudstjänster gavs på teckenspråk tyckte många döva att det var onödigt att gå till kyrkan. Därför bestämde han sig för att bli präst. Han var då 36 år och fick stöd av Finland för att han skulle kunna få tolk under sin utbildning.

Enock var klar med sin utbildning 2010. Många döva i Tanzania blev imponerade. Enock har gudstjänster för både döva och hörande i olika församlingar i Moshi. Teckenspråkig gudstjänst erbjuds de två första söndagarna i månaden och döva går tillsammans med hörande de övriga söndagarna. Enock talar när han har gudstjänst för hörande, alltså utan tolk. Döva som går i kyrkan tillsammans med andra har en tolk som får resan och maten betald av kyrkan. På frågan om varför han talar och inte har tolk när han har gudstjänster för hörande svarar han:

– Men kyrkan har ju inte råd. Så jag måste använda rösten. Annars hade jag inte kunnat bli präst. Kravet var att jag skulle kunna vara präst även för hörande, säger Enock, som föddes hörande men blev döv på grund av hjärnhinneinflammation vid nio års ålder.

Förutom att vara präst är Enock även aktiv som ordförande i Kilimanjaros dövförening och styrelseledamot i CHAVITA, det nationella dövförbundet.

– Döva i Tanzania har det svårt och är fattiga. Bara några får lön och många är bönder men det blir problem när det är regn och dåliga skördetider. Vissa döva har ingen mat på bordet. Det finns gott om bananträd på Kilimanjaro och det finns några döva som försörjer sig genom att gå dit och plocka bananer och sedan sälja dem, berättar Enock.

Varför tror du på Gud?

Enock svarar på frågan genom att berätta om en händelse som bekräftade hans tro på Gud:

– Jag åkte moped med en kille som jag betalade för att åka till en döv som hade problem. Men mopeden gick sönder. Så jag föll på knän vid ett träd och bad, grät, bad... Killen tyckte att jag var konstig. Men en polisbil dök upp från ingenstans och jag fick åka med honom.

TEXT OCH FOTO: PETRA ÖRLEGÅRD

Tanzania...

... ligger i Östafrika och har 46,2 miljoner invånare. Huvudstaden heter Dodoma, men Dar-es-Salaam är den viktigaste kommersiella staden i landet. Här finns Afrikas högsta berg Kilimanjaro. Landets officiella språk är engelska och swahili. Det finns åtta stora dövsolor och 32 mindre skolor där döva går integrerat med hörande. En gymnasieskola och sex yrkesskolor för döva finns också.

KÄLLOR: NE, BBC OCH ENOCK GABRIEL MEYASI

Taktila foton som känns

Se men inte röra. Så brukar man göra när man besöker en utställning. För dövblinda är det desto svårare. Hur ska de kunna se vad fotografierna föreställer? Det unika treåriga projektet Taktil foto försöker ta fram bilder som man kan känna på och få information om olika beståndsdelar.

Truls Nord arbetade tidigare som fotograf på Tekniska museet i Stockholm. Idén till projektet fick han från möten med dövblinda som var medlemmar i Förbundet Sveriges Dövblinda (FSDB) Stockholm och Gotlands län.

– Jag blev så tagen av dessa människor. De har humor, längtan och drömmar precis som jag och alla andra har. Samtidigt förstod jag vilka hinder de har för att kunna ta del av vår visuella kultur, säger Truls Nord, som inte har någon anknytning till dövblinda sedan tidigare.

När och var i världen uppkom de taktila fotografierna för första gången?

– Jag har aldrig sett några taktila fotografier hittills. Däremot finns det en del taktila bilder. Men de är alltid väldigt förenklade. I princip kan man säga att de bara visar enkla former. Det finns inte någon stämning i bilderna, säger projektledare Truls Nord, som hoppas kunna ta fram taktila fotografier med en större nyansrikedom än det som finns i dag.

Om jag till exempel fotograferar en midsommarstång, hur kan det taktila fotot förmedla att det är just en midsommarstång?

– Det är svårt att svara konkret på den frågan. Vi vet ännu inte hur tekniken kommer att se ut. Vi håller på att undersöka olika utskriftstekniker och ska börja experimentera med dessa nu under hösten och vintern.

Tar ni också reda på hur stort ett taktilt foto ska vara? Ett litet foto är kanske svårare att känna och röra på än ett stort?

– Precis. Det är en av många frågeställningar vi möter på i projektet. Vad är minsta storleken på bilden för att den ska fungera taktilt? En annan komplicerad fråga att jobba med är hur vi ska översätta fotografiet till taktil form i och med att vi inte kan ha med allt i ett fotografi på en taktil bild. Därför behöver vi ha med dövblinda som hjälper oss att utvärdera vad som fungerar och inte fungerar i vår översättning, säger Truls Nord, som numera är frilansfotograf och konstnär.

Projektet Taktil foto är nu inne på sitt andra år. Planen är att ha en vandringsutställning år 2014. Titeln på den tros bli "Våga se".

Bilder tagna av dövblinda läggs ut med ojämna mellanrum på taktilfoto.se under projektets gång.

TEXTER: NICLAS MARTINSSON

"Jag använder mitt minne när jag fotar"

Graciela Gonzalo-Sundström är en av de fyra dövblinda fotograferna i projektet Taktil foto. Hon har tunnelseende och ser suddigt. För henne är det naturligt att vara med i projektet då hon alltid varit intresserad av konst och keramik. När hon fotograferar lutar hon på sitt minne och sina sinnen då hon tidigare hade en bättre syn. Hon tar gärna naturbilder, till exempel på ett träd i olika skepnader. "Jag kan inte se exakt vad jag fotograferar men jag kan känna igen de olika färgerna, till exempel när solen skiner på trädet eller när det regnar", säger hon, som är pensionär. När hon besöker en fotoutställning anser hon att det är viktigt att hon själv får känna på foton och inte bara får dem förklarade för sig via en syntolk.

.....

"Fotografering är min hobby"

Göran Rydberg är den andra av de fyra deltagarna i projektet. Han har lite syn kvar och älskar att ta bilder. Vid tolv års ålder fick han sin första kamera. Då såg han som alla andra. Han berättar om sitt besök i Citybanan (en cirka 6 km lång järnvägstunnel som byggs i centrala Stockholm). Egentligen kan han inte se i mörkret. Men han fotograferade ändå när han var i tunneln. Efteråt kunde han se hur det såg ut där genom att kolla på sina bilder i datorn med hjälp av förstoringsverktyg. "Kul att kunna se efteråt", kommenterar Graciela som sitter bredvid. Han hoppas att de taktila fotografierna blir så lyckade att blinda och synskadade kan ha nytta av dem framöver. Göran arbetar till vardags som lärare i dövblindtolkning, ledsagning och punktskrift vid Södertörns folkhögskola.

Skrev om politik redan som tioåring

När Lars Lindberg gick i fyran eller femman i grundskolan skulle hans klass göra tidningar. Till skillnad från sina klasskompisar som skrev om fotboll och musik tog han upp kommande val och rättvisa i sina artiklar. Mer än 30 år senare står det föga överraskande på hans CV att han har arbetat i regeringskansliet flera gånger om, engagerat sig politiskt och bloggat om funktionshinderspolitik.

Jag var nog lite udda, säger Lars Lindberg och skrattar apropå sina politiska texter i klasstidningen. Hemma i Skåne gick han i en hörselklass. I vissa ämnen läste de tillsammans med hörande. Ibland bad han sin lärare upprepa vad hans klasskamrater just hade sagt, något läraren ställde upp på, men inte alltid.

– Läraren sa att vi var bortskämda om han hela tiden upprepade. Hans motivering var att det var så ute i samhället, att vi hörselskadade inte kunde höra allt som sades.

Lars kände sig förfördelad. Alla elever borde kunna vara delaktiga på lika villkor, menade han.

I gymnasiet gick Lars tillsammans med hörande. Den sociala biten var inte något vidare.

– Det var en hemsk tid, minns Lars, som ändå fick bra betyg.

I gymnasiet träffade han på andra unga hörselskadade och började då visa intresse för teckenspråk. Tidigare var han skeptisk till teckenspråket. Höra och tala var det som gällde för honom. Efter gymnasiet läste han teckenspråk vid Västansviks folkhögskola (VV) i två veckor. En ny värld öppnade sig för honom.

– Liksom de flesta andra hörselskadade var jag van vid att umgås med andra en och en men inte i grupp. På VV såg jag hur döva och hörselskadade obehindrat tecknade med varandra. Jag hade aldrig varit med om det.

NAMN: Lars Magnus Roger Lindberg

ÅLDER: 44

BOR: Stockholm

GÖR: Pluggar statsvetenskap (avancerad nivå)

GÖR HELST PÅ FRITIDEN: Dansa. Just nu lär jag mig att dansa tango.

LÄSER HELST: Historie- och fotoböcker

SER HELST PÅ TV: Jag kollar väldigt lite på TV. När jag gör det så tittar jag gärna på komedier eller bra långfilmer.

VACKRASTE TECKNET: Kärlek

Tillbaka i Skåne kom han så småningom att sitta i styrelsen för dövidrottsklubben SK Lundia och använde allt mer teckenspråk. Han pluggade statsvetenskap vid Lunds universitet. Där fanns andra hörselskadade studenter som också använde teckenspråk. Han började engagera sig i Unga Hörselskadade.

– Teckenspråk innebär trygghet för mig. Hur ofta jag tecknar går i perioder. Ibland umgås jag mycket med döva och hörselskadade. Ibland är jag nästan bara med hörande. Då pratar jag. Men teckenspråket är ett språk jag alltid kan återkomma till.

För Lars är svenskan hans första språk. Han uttrycker sig mer ledigt i tal och skrift än på teckenspråk.

Nu studerar Lars statsvetenskap på avancerad nivå vid Stockholms universitet. Han har så kallad ketchuptolkning i föreläsningssalen: tolken tecknar bara när hans klasskamrater pratar eller när läraren pratar lite otydligt.

– Jag har föreläsningar nu på engelska och då tolkar de mer eftersom det är svårare att uppfatta.

Annars är det hörselslinga som gäller. Och så har han tolk vid grupparbeten.

Tillbaka till universitetstiden i Lund. Lars Lindberg drömde om att jobba i regeringskansliet efter examen. Så blev det. Men först hamnade han på Handikappförbundens samarbetsorgan (HSO). Han flyttade till Stockholm 1993 och började arbeta där. Ett år före EU-valet informerade han om vad EU-medlemskapet innebar för personer med funktionsnedsättning i Sverige.

1998 kandiderade han till riksdagen för Socialdemokraterna. Han var högt placerad på listan men inte tillräckligt nog för att komma in.

Var du besviken?

– Nja... (Lars tänker). Nej, det var jag nog inte. Det var ju en del av det demokratiska spelet.

Han satt i styrelsen för Stockholms arbetarkommun (Socialdemokraterna i Stockholms stad) 1998–2006. Och han arbetade i regeringskansliet som tjänsteman, både under S- och alliansregeringarna. Han var bland annat involverad i utredningarna Översyn av teckenspråkets ställning, Språklagsutredningen och Tolkjänstutredningen.

Lars Lindberg säger att endast två toppolitiker har lyckats med att verkligen lyfta fram funktionshinderspolitiken på den politiska agendan: Bengt Westerberg (FP) och Lars Engqvist (S): Westerberg drev igenom Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) 1993 och Engqvist tog fram tillsammans med sina medarbetare, där Lars Lindberg var projektledare, den nationella handlingsplanen för handikappolitiken, "Från patient till medborgare" 2000.

– Som socialliberal betonade Westerberg betonade individens mänskliga rättigheter. Och socialdemokraten Engqvist betonade vikten av att se personer med funktionsnedsättning som likvärdiga medborgare.

Min bild är att det inte finns skarpa åsiktsskillnader mellan partierna när det gäller funktionshinderspolitik.

Något du håller med om?

– Ja... svarar Lars och bjuder på en utläggning.

För att göra den kort tar han HBT-politik som exempel. Frågor som rör homo-, bisexuella och transpersoner har det varit mer debatt om. Det kan kopplas till de ideologier som politiker representerar. Kristdemokraterna är till exempel emot könsneutrala äktenskap just för att det står i strid med deras politik. HBT-rörelsen har enligt honom haft en tydligare motståndare och kunnat föra debatt om sina frågor. Men frågor som rör rättigheter för personer med funktionsnedsättning är ofta inte lika laddade.

– Velfärdsstaten expanderade med start på 1970-talet. Då hade man en allt mer generös funktionshinderspolitik. Men nu krymper velfärdsstaten och antalet aktiva medlemmar i politiska partier sjunker. Det leder till kunskapstapp hos politikerna.

Nu talar politiker enligt Lars gärna i allmänna ordalag utan att konkretisera vad de vill med sin funktionshinderspolitik.

– Det finns dock skarpa åsiktsskillnader om man bara skrapar på ytan.

I bloggsfären har Lars Lindberg och den kände KD-politikern, David Lega, visat på tydliga åsiktsskillnader. Båda två har funktionsnedsättning. Lars Lindberg tror på en diskrimineringslag som omfattar bristande tillgänglighet. David Lega däremot tror på frivilliga lösningar kombinerade med stimulansmedel. För annars kommer diskrimineringslagen att ha "så många skälighetsklausuler och undantag" att den till sist blir en pappers-tiger, som han själv skriver.

– Det var roligt att debattera med honom. Mer sådant behövs.

Lars har inte bara arbetat i regeringskansliet och på HSO utan också på Statens medicinsk-etiska råd, Handikappombudsmannen och Folkbildningsrådet. Och skrivit läroböcker om funktionshinderspolitik.

Tidigare i år blev Lars invald i Hörselskadades Riksförbunds (HRF) styrelse.

– Jag hoppas med mina kunskaper kunna bidra med att lyckas få upp de intressepolitiska målen på den politiska agendan.

Hur anser du att funktionshinder-rörelsen mår i dag?

– Funktionshinderpolitik är för mycket "socialpolitik" i dag. Vi måste bli bättre på att göra det till en fråga om mänskliga rättigheter, säger Lars, som inte har bestämt sig för vad han vill göra när han är klar med sina studier.

Han är dock sugen på att använda sig av sina kunskaper i den akademiska världen.

– Kanske forska, säger Lars, som i vår ska föreläsa och ansvara för en kurs om mänskliga rättigheter och funktionshinder vid Teologiska högskolan i Stockholm.

TEXT OCH FOTO: NICLAS MARTINSSON

"Teckenspråk innebär trygghet för mig"

Jan skejtar än

Skateboard förknippas med ungdomar. Men nu växer gruppen äldre skejtare. Jan Harrysson, 46, är en av dem.

Skateboardvägen kom till Sverige i slutet av 1970-talet. I samma veva började Jan Harrysson, som är döv, skejta.

– Underbar känsla att cruisa nerför backen och roligt att hoppa och flyga med brädan. Man känner sig fri, säger han.

På Högbergsgatan i centrala Stockholm slog Skandinavien första skatepark upp portarna 1978. Den var inomhus. Jan besökte parken flitigt. Han brukade också skejta på mindre skateramper, på Sergels torg, i gångtunnlar, i parkeringshus...

– Det var förbjudet att skejta på allmän plats.

I början av 1980-talet märkte Jan att skateboarden inte var lika populär längre. Många slutade åka. Skateparken på Högbergsgatan stängde.

– Jag vet inte riktigt varför skateboarden ”dog”. Det sades vara en kortvarig ungdomsfluga på 70-talet, säger Jan, som också valde att lägga av med skejtandet eftersom det inte längre var lika roligt.

2005, efter ett långt uppehåll, återupptog Jan sin gamla hobby. Det var när han tog sin son Benny till Fryshuset i Stockholm där sonen åkte inlines. På Fryshuset finns en skatepark.

– När jag såg den blev jag sugen på att börja åka igen dels för att det såg roligt ut, dels för att få motion. Så jag köpte en bräda.

Sedan dess skejtar han. Nu åker han cirka två gånger i veckan. På vintern gör han det inomhus. Annars utomhus. Han är gärna i Highvalley Skateworld, en jättelik skatepark i Högdalen söder om Stockholm. Den invigdes nyligen och är Sveriges största.

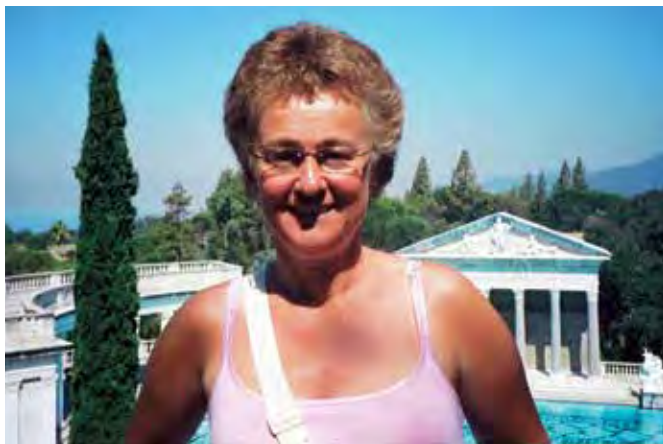
– Det är min favoritskatepark. Den är fantastisk.

Han känner bara till en döv skejtare. Att han är 46 år och skejtar ser han inga problem med.

– Att skejta är livet. Det är bland det roligaste jag vet. Skateboard har blivit en del av mitt liv. Jag hoppas vara frisk och kunna åka i många år. Jag siktar på att bli världens äldsta skejtare, säger Jan skämtsamt.

Han tycker att alla borde prova att åka skateboard åtminstone en gång i livet.

TEXT: NICLAS MARTINSSON FOTO: YANN CAFFA

Hallå där...

... Regina Hallbom, Visby som fyller 50 år

Grattis! Hur känns det att fylla 50 år den 13 november?

– Jag tycker inte om att bli så gammal. Samtidigt är det inte så speciellt med att fylla 50 år.

Hur ska du fira?

– Jag ska fira i Istanbul tillsammans med mina bröder och deras fruar. Vi ska vara där i fyra dagar.

Vad gör du till vardags?

– Jag jobbar på Svenska spel där jag skickar lotter till ombud. Annars brukar jag gå på Friskis & Svettis, stickar och tittar på TV.

Du bor i Visby. Hur ofta träffar du döva och hörselskadade?

– Jag är hörselskadad och träffar inte döva så ofta i Visby. Det finns ingen lokal för döva här. Tidigare hade vi Rosenhill* som fanns inne i Visbystaden. Men den är såld. Jag tycker det är tråkigt.

* Sommarhem för döva, ett stenkast från hamnen. Sålades i mitten av 1990-talet.

NICLAS MARTINSSON

Tipsa oss!

Vet du något par som varit gifta i 25 eller 50 år?
Har någon döv nyss fått tvillingar eller rent av
trillingar? Känner du någon som gör något
annorlunda, som skejtaren Jan Harrysson?

Tipsa oss! Mejla till:
redaktionen@dovastidning.se

SDR TECKEN AB

SDR Tecken AB erbjuder:

Inspelning av film från text till teckenspråk

Textning av filmer

Ljusbearbetning

Uthyrning av studio med tekniker

DVD produktion

Konsulttjänster

Skräddarsydda lösningar

Kvalitetssäkrade webbsidor på teckenspråk

Telefon: 08 422 14 73

Mobiltelefon: 0735 131 043

Epost: info@sdrtecken.se

www.sdrtecken.se

Ta plats! Vi måste synas och delta mer!

Jag är säker på att det är fler än jag som försöka hänga med i media om vad som händer i samhället för döva och teckenspråkiga. Alltför ofta får man läsa att det är brist på teckenspråkskunnig personal och att det brister i kvalitet på tolkar. Fortfarande år 2012 är det mycket i samhället som behöver förbättras för att vi döva ska kunna leva på lika villkor som hörande. Vi har nu fått veta att tolktjänstutredningen inte kommer att skickas ut på remiss, eftersom finansieringen av en ny lag och ny myndighet inte var utredd ordentligt. Och att regeringen föreslår att tiden för överklagande i socialförsäkringsmål minskas från två månader till tre veckor. Ett sådant förslag skulle slå oerhört hårt mot oss döva, som inte har svenskan som första språk. I så fall är det ännu viktigare att projektet Text till teckenspråk blir en etablerad och permanent verksamhet, så att vi har en chans att hinna med, om vi skulle hamna i en sådan situation att vi behöver överklaga. Jag vet att ingen annan än vi döva själva tänker på den aspekten av ett sådant förslag. Det är därför det är så viktigt att vi döva finns med i olika kommittéer, nämnder och styrelser där vi kan påverka och lobba för vår egen sak. Vi måste finnas med för att synas. Syns vi inte så finns vi inte, kan man nästan säga.

Ett annat exempel på hur vi hamnar på undantag är att det inte är självklart att vi döva får träffa teckenspråkskunniga psykologer. SDR har drivit på för en förändring, och samarbetar i detta fall med Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL. Vi upplever glädjande nog att de lyssnar på oss och har ordnat flera seminarier. Socialstyrelsen har bidragit med medel till Högskolecentrum Vänersborg för ett projekt om Psykisk ohälsa hos teckenspråkiga. Jag var på plats när utbildningen startades

i Stockholm och det var roligt att se att så många, över 65 personer med olika yrken, har anmält sig till utbildningen. Det här har föregåtts av ett stort och omfattande påverkansarbete från SDRs sida, och det är det vi behöver vårt förbund till!

Det är fortfarande brist och stor okunskap i samhället. Och vi behöver vara fler som kan sprida information och kunskap om döva och teckenspråk. Vi behöver delta i kommunens handikappråd, sitta med i referensgrupper, kanske jobba politiskt för våra frågor. Kunskapen om oss sprids genom oss själva och att vi själva deltar i diskussionerna. Det går inte att sprida kunskap och insikter genom tryckt informationsmaterial.

Vi döva måste säga ifrån när vi fått tolkar som vi inte tycker är bra, eller när personal som arbetar inom "dövmrådet" inte kan teckenspråk. Hur ska man förhålla sig till sådan kvalitetssäkring som gjorts på verksamheter och institutioner om det är bra teckenspråksmiljö eller om personer kan teckenspråk? De som bedömer det är oftast de ansvariga som själv inte kan teckenspråk! Ska vi bara tåla och finna oss i situationen? Är det rättvist? Jag anser att det får vara slut på att vi döva ska vara nöjda och tacksamma för att vi får tolk överhuvudtaget eller tycka att det är OK att personal inom dövmrådet kan några tecken. Nej, nu ska vi kräva vår rätt till en bra kommunikation, bra översättningar och bra teckenspråksmiljö.

Men för att åstadkomma det, måste vi synas mer och delta mer där besluten fattas. Fler döva måste engagera sig och se till att komma med i olika "hörande" styrelser, för att kunna påverka!

Ta plats! Endast genom att ta plats i beslutande organ kan vi åstadkomma förändring. Ingen annan gör det åt oss!

ANNA-LENA HAGNELL-OLEHN, STYRELSELEDAMOT

SDR Stockholm
SDR, Förmansvägen 2, 6 tr
117 43 Stockholm
Tel. vxl: 08-442 14 61
Fax: 08-442 14 99

SDR Leksand
SDR, Box 300
793 27 Leksand
Tel. vxl: 0247-641 00
Fax: 0247-105 97

Förbundsordförande:
Ragnar Veer
ragnar.veer@sdr.org
Texttel: 08 442 14 62
0735 200 902 (sms/3G)

Kommunikationsansvarig:
Helena Fremnell
hfre@sdr.org
070 215 46 33 (tal/sms)
sdr@sdr.org
www.sdr.org

Material till Slingan:
webbredax@sdr.org
Fax: 08 442 14 99

Bli medlem:
medlem@sdr.org

Försäljning:
shop@sdr.org
Tel vx: 0247 140 65
Fax: 0247 105 97

Sveriges Dövas Pensionärsförbund:
info@sdpf.se

Västanviks Folkhögskola
Winterommes väg 5
793 27 Leksand
Texttel: 0247 641 24
Fax: 0247 101 65
www.vastanviksfhs.se

SDR plusgiro: 90 00 24-1

Diplom för värdefulla insatser

Riktlinjerna för diplom behöver förtydligas anser förbundsstyrelsen. Dövföreningarna kan dela ut diplom till en som varit medlem eller suttit i styrelsen i många år. Därutöver kan medlem få diplom för andra värdefulla insatser. Ett sådant diplom kan delas ut efter att SDRs förbundsordförande har godkänt dövföreningens motivering.

SVT prioriterar inte text

Tomas Hellström och Ingela Jacobsson deltog i en konferens "Barn, unga & normalitet" som arrangerades av HSO, SVT, UR och SR den 5 oktober. Vid samtal hamnade Eva Hamilton, VD på SVT, vid samma bord varvid vi passade på att ta upp med henne om regionala nyheterna och textning/tolkning. Men vi fick besked att det inte prioriteras inom de närmaste åren, eftersom det kostar för mycket.

SVT-budget intakt

Håkan Björklund från SVT Falun nämnde att SVT nu satsar på teckenspråkstolkade program vilket inte påverkar budgeten för de teckenspråkiga programmen.

Lättare hitta på SVT Play

Det ska bli lättare att hitta teckenspråk på SVT Plays hemsida. Alla program som är på teckenspråk eller är teckenspråkstolkade eller handlar om teckenspråk kommer att samlas under en och samma flik. Allt för att öka tillgängligheten.

Gemensam avsiktsförklaring

SDR och STTF, Sveriges Teckenspråkstolkars Förening, är i färd med att utarbeta en gemensam avsiktsförklaring. Syftet är att skapa samarbete till nytta för döva och andra som använder teckenspråk och yrket som teckenspråkstolk i Sverige.

Dövhistoria

Lolo Danielsson representerar SDR i två arbetsgrupper som värnar om dövhistoria – det ena är arbetsgruppen för bevarande av kulturarv med material som finns i Växjöområdet. En uppvaktning hos kulturdepartementet har gjorts. Den andra är aktionsgruppen för bevarande av Manillaskolan, där gruppen bl.a. har uppvaktat kulturutskottet.

WFD i Örebro?

Örebro kommun har visat intresse för att arrangera WFDs internationella konferens 2017, och ett första förutslättningsmöte med SDR har ägt rum.

Tala teckenspråk?

I arbetet med gemensamma nordiska strategier framkommer att man i Danmark vill att alla nordiska länder ska använda uttrycket "tala teckenspråk". Det känns främmande för oss i Sverige, och kontakter har tagits med Språkrådet och Lingvistiska Institutionen vid Stockholms Universitet för att få deras åsikt.

SHIA blir My Right

Biståndsorganet SHIA byter namn till My Right. Namnbytet föregicks av en omröstning, där SDR röstade för namnet Global Ability Partner, men My Right fick alltså flest röster.

Uppföljning av anmälan

Åsa Henningsson, projektledare för Tillgänglighet genom teckenspråk och ombudsman Liselotte Burvall, har fört en diskussion med Socialstyrelsens enhet för tillsynsutveckling, med anledning av den anmälan som gjorts om brist på teckenspråkig kommunikation i ett gruppböende i Gävle. Anmälarna deltog i mötet.

Vi framförde synpunkter på socialstyrelsens rapport och beslut från tillsynen av LSS boendet med särskilt stöd, bl a att tillsynsarbetet inte tog hänsyn till FN-konventionen och språklagen, samt att kvalitetsarbetet inte utgick från de boendes villkor. De tog till sig våra synpunkter och återkommer till oss för fortsatt dialog. Socialstyrelsen skulle låta sina jurister utreda vilken status språklagen har och att den skulle beaktas vid framtida inspektioner.

Ingen remiss

Tolktjänstutredningen kommer inte kommer att skickas ut på remiss. Orsaken är, enligt Ulrik Larsson, politiskt sakkunnig på Socialdepartementet att "de kostnadsberäkningar av förslagen som utredningen har gjort inte har varit tillräckligt heltäckande med avseende på alla de konsekvenser som följer av ett förslag till både en ny lag och en ny myndighet." Så nu söker man andra lösningar för framtidens tolktjänst. SDR fortsätter driva på för en brukarorienterad, effektiv och rättvis tolktjänst.

Kongressen 14-16 juni, 2013

Kongressen 2013 äger rum den 14-16 juni i Malmö. Styrelsen har beslutat att minska antalet dagar från tidigare fyra till tre. Löpande information kommer att läggas in på:

www.sdr.org/kongress2013

Stöd SDR – köp Månadslotten

Förutom att bli medlem eller prenumerera på Dövas Tidning så finns det ytterligare ett sätt att stödja SDR, och samtidigt ge dig själv chansen att vinna tre miljoner. Gå med i månadslotten, se: www.sdr.org eller www.månadslotten.se

Värva prenumeranter!

Dövföreningar kan tjäna pengar på att värva prenumeranter till Månadslotten. För varje ny prenumerant, får föreningen 150 kr. Se mer på www.sdr.org

Är du döv eller hörselskadad förälder och har barn med hörselnedsättning?

Du är inte ensam! Hela 70 familjer är redan med i nybildat nätverk.

- Kom med i SDRs nätverk och diskutera frågor som rör våra barn. Delta i familjeläger sommaren 2013 på Västansviks folkhögskola och Nordiskt familjeläger 2014.
- Nätverket vänder sig till döva eller hörselskadade föräldrar som har barn med hörselnedsättning mellan 0 och 18 år. Vill du vara med? Skicka ett mail med namn på alla familjemedlemmar samt barnens ålder till: jenny.ek@sdr.org
- Catharina Leuenberger, Daisy Olvhøj Kirkegaard, Anna Söberg, Malin Törby Vuksa och Fredrik Öller är med i arbetsgruppen som planerar sommarläger. Som stöd till gruppen finns Mona Riis och Jenny Ek, som från SDRs sida blir gruppens handläggare.

WFDYS premiär i Kenya & USA

Nu är jag inne på mitt andra år som WFDYS ordförande. Det är, och kommer att vara, mycket lärorikt! I min senaste UNG-text skrev jag att jag skulle till Kenya på styrelsemöte. Det var det första WFDYS-styrelsemöte som arrangerades i Afrika. Mötet blev en succé där vi diskuterade vårt första år och hur vi skulle gå vidare. Vi fick dessutom se hur Kenyas ungdomsförbund genomförde sitt första förbundsmöte. Kenyanska ungdomar hade massor av idéer om hur de skulle kunna påverka regeringen.

Efter Kenya åkte jag till Kentucky i USA där WFD hade styrelsemöte. WFDYS har en plats i WFD:s styrelse. Vi diskuterade allt från medlemsländerna till påverkansarbeten gentemot FN via International Disability Alliance. Innan styrelsemötet hade jag en föreläsning för deltagarna på Deaf Youth USA:s nationella läger där vi tog upp att USA inte brukar skriva under internationella mänskliga rättigheter-avtal. Det var något som amerikanska ungdomar ville ändra på. USA kommer att ordna WFDYS nästa barnläger i Kalifornien år 2014. Jag är säker på att det blir jätteroligt!

Efter sommaren var det dags för något spännande. Jag fick åka till New York för det femte statspartsmötet om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det var också första gången som WFDYS var med. Med på mötet är alla stater som har ratificerat konventionen där de bl.a. diskuterar hur de har arbetat med konventionen och vilka problem som finns. Vi i WFDYS och WFD var på plats tillsammans med andra funktionshindringsförbund för att bedriva vårt påverkansarbete. Det gjorde vi genom att t.ex. presentera våra synpunkter på ett s.k. runda

bordet-samtal, lyssna på staternas rapporter och sen prata med dem som kanske inte har nämnt teckenspråk eller nämnt något som står i strid med konventionen. WFDYS påpekar ofta att de har glömt att inkludera oss ungdomar i olika områden. Många stater saknar ett samarbete med ungdomsförbund eller så har de inga ungdomsförbund alls. Så det finns mycket kvar att göra.

Just nu ser jag fram emot vårt nästa styrelsemöte i Hong Kong, och det fortsatta påverkansarbetet tillsammans med WFD, som ska ha styrelsemöte i Geneve.

Ni kan följa oss på vår hemsida, www.wfdys.org, där vi har lagt upp filmer från våra senaste representationer.

JENNY NILSSON, WFDYS ORDFÖRANDE

Nordiskt ungdomsseminarium

Nordiskt ungdomsseminarium arrangeras vartannat år i ett nordiskt land, och de nordiska länderna turas om att vara värdar. 2011 hölls ungdomsseminariet i Danmark, och 2013 är det vår tur! Seminariet kommer att hållas i Malmö, någon gång under våren. Mer information om antal deltagare, datum, pris osv. kommer. Men det blir garanterat en grym helg så håll utkik!

Nyhetsbrev på teckenspråk

Efter önskemål från ungdomsklubbarna har vi börjat med nyhetsbrev på teckenspråk. Vi kommer att börja med minst två nyhetsbrev per år. Vårt första nyhetsbrev på teckenspråk kan ni se på vår hemsida eller Facebooksida!

Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Förmansvägen. 2, 6 tr
117 43 Stockholm
www.sduf.se

Mejla: sduf@sdrf.se
Blogg: www.s-d-u.se/blogg
Twitter: @_sduf
Facebook: Sveriges Dövas Ungdomsförbund

Förbundsordförande:
Malin Johansson
malin.johansson@sdrf.se
070-860 43 83 (sms/3G)

Ett ögonblick!

Florian Tirnovan, 22

SDUF:s nya ungdomskonsulent

Grattis till det nya jobbet! Hur känns det?

– Mycket bra! Jag kunde inte ha fått ett bättre jobb. Jag får jobba med frågor jag brinner för. Dessutom passar det min utbildning och mina intressen.

Berätta lite om din bakgrund. Vad har du gjort tidigare?

– Jag har bland annat jobbat som fritidsledare på Dukis i Stockholm och vikarierat på olika ställen. Jag gick på International Deaf Youth Leadership-programmet (Frontrunners 7) på folkhögskolan Castberggård i Danmark.

Ditt intresse för ungdomsfrågor, var kommer det från?

– Jag har alltid varit intresserad av ungdomsfrågor. Jag var ordförande i elevrådet både på Manillaskolan och i gymnasiet, på Risbergsskolan. Dessutom var jag med i SDI Ungdom också. Jag vill att alla ska ha det bra, att ingen ska känna sig utanför. Och i Danmark insåg jag hur diskriminerade vi är ibland.

Har du något exempel?

– Ett problem kan vara när lärare som anser sig vara teckenspråkiga när de knappt kan det. Vem bedömer det? Vi har fått det inpräntat i oss att det ska vara på en viss nivå och på ett visst sätt. Vi borde vara mer rebelliska. Vi ska inte acceptera det, tycker jag.

Språkresa – New Mexico 2013 – NEXT

SDUF planerar en språkresa för 13-17 år till New Mexico School for the Deaf i Santa Fe, USA, till sommaren 2013. Följ med på ett fantastiskt äventyr, lär dig det amerikanska teckenspråket och få nya vänner för livet! Mer information om datum och pris finns på: www.sduf.se

Ledare sökes till Språkresan

Mer information om jobben finns på vår hemsida: www.sduf.se
Frågor? Ta kontakt med Johanna Karmgård på:
johanna.karmgard@sdrf.se

Marika Norrgrann slutar som administratör för SDUF.

Du tar vid där hon slutar, men din befattning blir ungdomskonsulent. Vad är skillnaden?

– Jag kommer att vara allt-i-allo och kommer att dela arbetstiden 50-50 med administrativt och intressepolitiskt arbete.

Vad kommer SDUF jobba med den närmaste tiden?

– Vi kommer att följa handlingsprogrammet, bevaka flytten av bl.a. Manillaskolan, tolktjänstutredningen och utredningen Likvärdig utbildning. Och vi kommer att satsa på kommunikation gentemot våra medlemmar. Enkäten vid Dövas dag visade att de vill att vi ska bättra oss på just det. Och det kommer vi att göra. Vi finns på Twitter, Facebook och vår hemsida.

– Och språkresan till New Mexico som blev inställd ifjol ska genomföras i sommar.

Vad vill du göra för SDUF?

– Jag vill komma ut och visa upp SDUF. Trots våra små resurser vill jag att unga vet vad vi gör och att relationen med medlemmarna ska vara nära. De ska inte tycka att vi är för långt borta.

TEXT & FOTO: TOMAS LAGERGREN

SDUF:s omorganisation

SDUF:s ekonomiska situation har försämrats genom åren på grund av minskade anslag från Ungdomsstyrelsen, vilket har minskat med ungefär 500 000 från 2009. Under hösten har vi omorganiserats, och bl.a. har de tidigare två tjänsterna (Intressepolitisk ombudsman och administratör) blivit en tjänst som nu kallas ungdomskonsulent. Ungdomskonsulenten får ett brett uppdragsområde med många intressepolitiska uppdrag samtidigt som denne ska sköta det administrativa arbetet. Florian Tirnovan är vår nya ungdomskonsulent och började jobba i okt-oct. Marika Norrgrann, administratör, kommer att sluta.

Varför har vi fått sämre tolkar?

Jag har på senare tid sett hur kvaliteten på tolkar sjunkit allt mer. Vad kan det bero på? Hur kan kvaliteten bli högre i och med att vi får många nyutbildade tolkar? Vi kan också börja fundera på hur vi kan få tillbaka erfarna tolkar som valt att sluta. Själv driver jag inte bara ett tolkföretag utan är också tolkanvändare. Jag kan se hur tufft yrkesgruppen teckenspråkstolkar har det. Det är bra med konkurrens men det finns en baksida med detta. Alla tolkbolag pratar om kvalitet men går samtidigt ner i pris för att få en bra plats i upphandlingen. Det rimmar illa, tycker jag. Hur kan man då satsa på kvalitet och fortbildning när en tolk måste jobba så många timmar för att tolken i fråga eller dennes tolkbolag ska gå runt? Både tolkanvändarna och tolkbolagen har ett gemensamt ansvar: det är att vi får vara rädda om de tolkar som vi har och de nya tolkar som vi tar emot.

Jonas Brännvall

Historiehelg i Göteborg

Sveriges Dövhistoriska Sällskap (SDHS) träffades på Göteborgs Stadsmuseum den 13-14 oktober 2012 i samband med händelserna Dövas förskola 110 år och Göteborgs Dövas Förening (GDF) 100 år. Ett 50-tal deltagare fanns på plats för att lyssna till föreläsningar av framför allt tre huvudpersoner: Lennart Tjärnström, Ulla-Bell Thorin och Tomas Hedberg. Lennart Tjärnström är en känd profil som tidigare varit journalist för Dövas Tidning. Lennart berättade om sin bok, *Fyra livsöden*. Den skildrar dövas uppväxtvillkor i Sverige på 1900-talet. Vi får följa fyra unika döva personer, Abraham Honkamaa i Tornedalen, Edit Johansson i Mellerud, Osvald "Osse" Dahlgren och Yerker Andersson ifrån Stockholm. Ulla-Bell Thorin föreläste om Dövas förskola i Hagas 110-åriga och GDF:s 100-åriga historia. Samtliga ordförande genom åren nämndes i kronologisk ordning. Tomas Hedberg berättade om dövföreningarnas fritidshus som förr var mycket vanliga att äga, men som nu läggs ner i rask takt. Idag finns endast sex stycken fritidshus kvar. Solhem på Björkö i Göteborg är det första fritidshuset som byggdes kopplat till en dövförening i Sverige. Det byggdes 1932 och är till mångas glädje så väl bevarat kvar.

Många av de fritidshus som har lagts ner saknar tyvärr både bilder och dokumentation kring uppförande och grundare. Var inte rädda för att dela med er av era arkiv om ni har värdefulla bidrag till vår historia. På söndagen trotsade vi det regniga vädret och gick tillsammans på en historisk vandring till Haga, platsen för Dövas förskola i Göteborg, samt till Nya Varvet där dövskolan låg.

Björn Ångquist

Globala Dövblindas kulturrese

Bussen utgick från samlingsplatsen i Frölunda tidigt på måndag morgon den 8:e oktober. En trevlig färd mot Halland hade börjat. Resan gick först mot Varberg. Naturen stod så fager i höstens färger ute efter vägen och vindkraftens möllor snurrade sakta i den svaga blåsten. Bussen stoppade på Simlångsdalens rastplats för en fika. Där låg gamla dalens byggnad i en underbar omgivning med träd och sjö.

Vi fortsatte sen till Skottorps slott. Det byggdes på 1670-talet och år 1680 hölls där ett kungabrillop mellan Karl XI och Ulrika Eleonora. Men på 1700-talet bytte slottet ägare flera gånger och byggnaden förföll. Inte förrän år 1829 fick slottet sin nuvarande form efter en ritning av hovintendent Carl Fredrik Sundvall. Idag används byggnaderna flitigt. Det arrangeras bröllop, fester och konferenser på slottet, som numera ägs av Ingmarie och Thomas Müller-Uri. År 2011 gick även Ingmaries dröm i uppfyllelse då hon tillsammans med tre andra aktörer startade Skottorps mejeri.

Eftermiddagskaffet serverades på Gudmundsgården utanför Slöinge. Det är Hallands äldsta gårdscharkuteri med ett imponerande antal produkter av högsta kvalitet. Gårdsbutikerna var fyllda med diverse delikatesser såsom ölkorv, skinka och fläksidor.

Det började mörkna när bussen körde hem till Göteborg. Vi hade haft tur med vädret hela dagen men väl tillbaka i Frölunda kom regnet.

Tack för en riktigt trevlig resa till Halland.

Globala Dövblinda

Dövas kyrkoråds 20-årsjubileum

Robin Holmstedt stiftade 27 januari 1992 ett eget kyrkoråd för döva i Göteborg. Den 6:e oktober 2012 firade kyrkorådet 20 årsjubileum i samband med Bibelhelg i Göteborg. Ordförande Ulla-Bell Thorin hälsade samtliga välkomna till Repslagargårdens Bibelhelg. Dövräb Johan Selin i Härnösand skulle komma till Repslagargården i Majorna. Han kunde tyvärr inte komma på grund av förkylning. Diakonissan Camilla Jansson visade oss – vi var cirka 40 deltagare – en mycket spännande del av bibelns värld. Idag finns tecken för personer och begrepp ur bibelns innehåll på teckenspråk. Bibel betyder bibliotek. Camilla hade med sig många olika biblar som hon visade upp. En bibel så kallad gummibibel hade en mycket praktisk funktion. Man kan tvätta den bibeln ren. Det var mycket intressant att se den bibel som vi använde vid konfirmation på alla dövsolor. Idag har bibeln inte samma format, storlek eller färg. Senare på kvällen avslutade Dövas kyrkoråd sitt 20-årsjubileum och Bibelhelgen med vackert dukat bord och fin gourmet bankett. Diakonissan Gun Bothén och några medhjälpare utsmyckade lokalen i sin atmosfär.

Björn Ångquist

Insändare skickas till redaktionen@dovastidning.se eller postas till: **Dövas Tidning, SDR, Förmansv. 2, plan 6, 117 43 Sthlm.** Du får gärna publicera insändare under signatur. Men bifoga alltid namn och adress till redaktionen (som har tystnadsplikt). Vi förbehåller oss rätten att korta och redigera insändare. Korta texter vinner fler läsare!

Teckenspråksöversättningar

Bortom Sörgården – en samling noveller som skildrar situationer i några olika barns liv, på teckenspråk och med svenskt tal och undertext, på dvd. Berättelserna utgår från barnens egna tankar och känslor.

Jag måste vara hemma klockan fyra

handlar om en nästan bortglömd 10-årsdag.

Best.nr 10706

Farfar brukade ha en blå kofta

handlar om en flicka som tycker mycket om sin farfar, som håller på att dö i cancer.

Best.nr 10707

Malvin

handlar om en flicka och hennes marsvin.

Best.nr 10708

Matchen

beskriver en spännande men ödesdiger fotbollsmatch.

Best.nr 10709

Nadja harmynt

handlar om en harmynt flicka, som önskar att hon såg ut som alla andra.

Best.nr 10710

Så ska man ta dom

handlar om en pojke som är mycket rädd att hans föräldrar ska skiljas.

Best.nr 10711

Jag ska sparka dom på smalbenen

berättar om en nioårig pojke vars pappa blir arbetslös när fabriken där han arbetar slår igen.

Best.nr 10712

Pappa kommer hem och är full

En novell om Karin som är sju år och alltid längtar till fredagar, för då brukar pappa komma hem med något till henne, t.ex. en chokladbit.

Best.nr 10713

Skönlitterära klassiker och historiskt material

Ett halvt ark papper

av August Strindberg, handlar om en ung man som vandrar genom våningen som han är på väg att flytta från. Vid telefonen hittar han ett halvt ark papper och när han läser de korta anteckningarna återupplever han två års lycka.

Best.nr 10751

Att döda ett barn

Stig Dagermans korta novell om den lyckliga söndagen som slutar i en tragedi är skriven med omvänd dramaturgi, d.v.s. det ödesdiga slutet framgår redan i början av berättelsen.

Best.nr 10746

Yxskäftet

Jan Fridegårds novell handlar om den lilla människan, symboliserad av en fattig man och hans familj. Den rika snickaren Lind har dött och hans möbler ska säljas på auktion. Det sägs att han har gömt pengar någonstans. En utfattig gubbe ser äntligen en chans att bli rik.

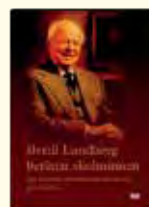
Best.nr 10761

Gamla minnen och sägner

är sex berättelser som handlar om döva som levde för länge sedan och om hörande som kom i kontakt med döva.

Best.nr 10531

Bertil Lundberg

berättar skolminnen Han var åtta år då han reste från Umeå till Härnösand för att gå i dövskola. En ny värld öppnade sig.

Best.nr 12146

Eriks skolminnen

När Erik Dahlén var nio år tyckte hans föräldrar att han måste börja i skolan. Men han kunde inte gå i samma skola som sina hörande systrar.

Best.nr 12154

Beställ direkt från Butiken på www.spsm.se eller order@spsm.se • Tel 020-23 23 00 • Fax 090-13 75 30

Specialpedagogiska
skolmyndigheten

Tolkar borde lära sig hur TV fungerar

Egentligen tittar jag mycket hellre på textade TV-program. Men eftersom jag är språkintresserad och journalist är det både ett nöje och nästan en skyldighet för mig att ibland kolla på SVT:s och TV4:s teckenspråkstolkade TV-program. Det finns mycket man kan analysera och diskutera.

Ett exempel är att jag såg tolkar vid skilda tillfällen teckna "liv-sänt". När en simultantolkning utförs är det naturligt att tolken inte alltid hinner tänka sig för när denne hör ord som har flera betydelser och/eller tecken. Tolkarna i fråga menade i själva verket att TV-programmet var livesänt. Det engelska ordet live har tre olika innebörder: bo, leva och direktsänd. Att live blir liv på teckenspråk anser jag ser konstigt ut. Jag hade föredragit att först bokstavera "live" och sedan teckna "sänds" eller ersätta det med "direktsänds".

I SVT Play kan man se både tolken och textremsorna samtidigt. Det gör att man kan jämföra på ett enkelt sätt. Trots att TV4 har en T-knapp i TV4 Play-rutan för teckenspråkstolkade program kan jag inte få till textremsorna. Komediserien Solsidan tar jag till exempel gärna del av varje söndag. Då tittar jag på den textade versionen, inte den tolkade. Men eftersom jag inte kunde glömma vissa roliga repliker i Solsidan ville jag ta reda på hur tolkarna översatte dem genom att kolla på TV4 Play efteråt. När jag jämförde textremsorna med både SVT:s och TV4:s tolkar kunde jag ibland notera att jag förstod texten bättre än det tolken tecknade. Form är en sak, innehåll en annan sak. Det räcker inte att man som tolk lyckas med att förmedla all information, man måste också föra ut den på ett sådant sätt att publiken förstår. Jag säger

inte att jag representerar tittarskaran. Men jag var ett otal gånger med om att de andra åhörarna och jag tyckte likadant när vi sa att våra tolkar var bra respektive mindre bra.

Att stå och teckna framför en kamera som inte ger någon feedback är en konst. När en tolk tecknar inför en användare kan denne anpassa sig när användaren till exempel gör en liten grimas som visar att han eller hon inte fattar. Men i TV kan tolken knappast veta om publiken förstår eller inte.

Det var inte så länge sedan SVT och TV4 började tolka program regelbundet. En annan yrkesgrupp som också är ganska ny i och med internet-framväxten är döva teckenspråksaktörer och översättare. Vad jag här vill säga är att det inte bara finns hörande tolkar som gör mindre bra översättningar utan också döva aktörer och översättare. Jag tror att nyckeln till ett gott och begripligt "TV-teckenspråk" är att man ska välja vem man vill teckna till. I huvudet formar man en eller flera personer som man gärna har träffat i verkligheten och som är normalbegåvade.

TV-tolkning borde vara ett obligatoriskt moment i tolkutbildningen alternativt fortbildningen. Jag tror att det är nyttigt för många tolkar jobbar också i bildtelefonin och på scenen inför ett stort antal personer. Och en utbildning för döva aktörer/översättare borde också komma till stånd.

Hur mycket fort- och utbildning man än fått måste en bra aktör/tolk enligt mig också använda teckenspråk även när han eller hon inte jobbar och träffa många olika teckenspråkiga. Man ska språkbada hela tiden.

För annars riskerar man att teckna fel; att man nu är i färd med att titta på sitt livs TV-sändning.

Jodå, man tackar. Det är mycket roligt att ett sådant program är att vänta.

NICLAS MARTINSSON

WELOVETSP

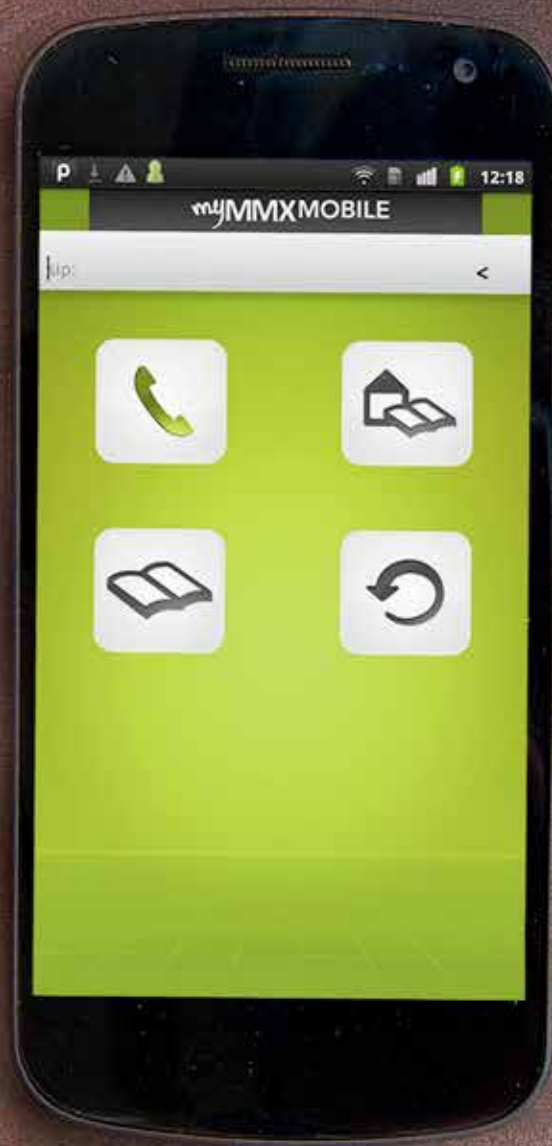
Nyfiken?

Vill du veta mer om den teckenspråkiga kulturen?

Prenumerera på Dövas Tidning för 300 kr/år!

Beställ en prenumeration på dovastidning.se eller mejla: medlem@sdr.org

Nu har du din
bildtelefon bara ett
fingerklick bort

myMMX MOBILE

Ladda hem myMMX mobile från Google
Play och logga in med användaruppgifter
som du får från din förskrivare på din
hörcentral.

www.mymmx.se

INN MOTEL
ation's Finest
o (U.S. 91-93-35-466)
Las Vegas, Nevada
and Night Life

oom phones 24-hour
eration. SWIMMING

382-9315

Sales

Wendell Webster

Nyheter från T-meeting

För mer information om alla våra produkter, besök vår hemsida www.tmeeting.se
Våra produkter kan ansökas som hjälpmedel hos din dator eller handläggare på arbetsförmedlingen / försäkringskassan. Vet du inte vem din dator / handläggare är, kontakta oss, vi kan hänvisa dig till rätt person.

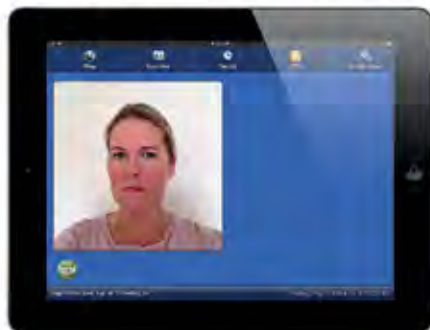
TM-Touch

Första totalkonversationslösningen i Sverige för iPad med text, ljud & videokommunikation. Kan uppdateras med texttelefonitjänst.

TM-Touch har en inbyggd videosvarare.

Du kan spela in ett videomeddelande, som spelas upp för den som ringer ett videosamtal till dig och den som ringer kan då lämna ett meddelande med video, text och ljud tillbaka till dig.

Ansöks via din dator/handläggare.

T-MEETING

TM-Mobile

Första totalkonversationslösningen i Sverige för iPhone med video, text & ljud. Du kan ringa till t. ex din bildtelefon eller videotolk var du än befinner dig. **Finns att ladda ner kostnadsfritt på App Store för dig som redan är en TM-9000 eller TM-Touch brukare.**

Ansök om aktiveringskod hos din dator eller handläggare där du fått din enhet.

TM-9000 Texttelefon

Unik egenskap. Med TM-9000 Texttelefon kan du **ringa direkt till analoga texttelefoner i ett steg och vice versa.**

Ansöks via din dator/handläggare.

www.tmeeting.se

mail@tmeeting.se

Bildtelefon : 0406060432@t-meeting.se

Bildtelefon : 0406060440@t-meeting.se

Taltel : 040 661 41 80